

TELEGRAFUL ROMÂN

Apere Martia, Jua și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 8 C. 50 B.
Pentru mesarabile pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălinate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefranțate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Biserica și problemele sociale.

I.

Tot mai mult ni-se impune a ne ocupa de o cestiune, care până eri alaltăeri era nebagată în sémă. În discușiunile noastre nici până azi n'a eșit la suprafață. Ici și colo se discută în mod sporadic și incidental.

Înțeleg *cestiunea socială*, care tot mai intensiv bate și la ușa poporului nostru român.

Am amintit și cu alte ocașuni, că acest popor trece prin metamorfosă, însușindu-și noue obiceiuri, noue apucături, cari nu sunt alta de cât consecuențe ale curentelor moderne de cultură. Atom al societății moderne, ori cât de isolat ar petrece și ori cât de neaccessibil s'ar păre pentru inovațiuni, vrând-nevrând, caută să înnoțe și el cu curentul. Secoli lungi l'au lovit adese cum lovește povoiul înfuriat stâncile, fără a'l pute urni din loc. Puterea brută n'are influință. De aci proverbul: *apa trece, pietrele rămân*. Ce n'a putut strica povoiul secolilor trecuți, îndeplinește însă astăzi aborul și electricitatea, ca mijlce ale culturii moderne.

Astăzi nu mai e nici un cătun, fie cât de ferit de lume și ascuns printră munți, unde nu ar străbate ideile nouă. Poporul nostru, cu rivna proprie omului flămând și setos, le primește și le prelucră conform priceperii sale marginite. Figuri legendare își crează, cari mai fiorose sunt de cât smei povestilor nevinovate din șezătorile de odinoră.

Mulți consideră societatea noastră ca întemeiată pe pături vulcanice: nu se știe momentul când craterul va voma foc. Până la un punct ôre-care asemănarea e corectă, de-și vulcanismul eu îl consider mai mult pe teren cultural: *vulcanism al ideilor*.

Cine nu știe câte schimbări produc ideile nouă pe teren social! Ômenii își acomodăză exigențele vieții practice conform ideilor de cari sunt stăpâniți. Nu sunt economist, nu mă ocup cu schimbările pe teren economic; nu aprețiez schimbările nici din punct de vedere sociologic. Trăba ômenilor politici. Mișcările sociale și pentru ei însă trebuie să formeze un fel de *memento*, care să-i îndemne a lucra întru împedecarea erupțiunilor vulcanice, până mai este timp. Dar' a'êsta în sfârșit este trăba lor. Noi trebuie să tractăm cestiunea din punct de vedere bisericesc, al *conservării bisericeii*.

Se petrec în jurul nostru simptomele înbolnăvirei sufletești, cari sunt analoge cu volburele din pustiul Saharei, dinaintea cărora numai ascundându-ne capul în nășip mai putem scăpa. Avut'a biserica inimiză în tot timpul existenței sale, căci care om sau care instituțiune are privilegiul de a nu avé contrari? Dar' nici-odată nu au fost ei așa numeroși ca în vremile de acum. Pentru-că acum nu mai mult forma cultului ori unele învățături sunt atacate, cum era pe timpul luptelor religioșe, — ci se face atentat la însași *baza bisericeii*, prin opugnarea credinței în Dzeu și unul născut fiu al seu, Iisus Christos. Și periculoși sunt inimizii, căci îmbată spiritul credincioșilor, săturându-l cu fel și fel de *halucinațiuni*, ca cu atât mai vârtos să-i potă predomni.

Acesta e cuvântul pentru care susțin, că omenimea merge spre *bolnăvire* sufletească. Până ce *societatea era stăpânită de ideale*, mărșă era. De-și mișcări și lupte continue o frământau, luptele se purtau pentru bunuri *spirituale*, și eroii, atât ca învingători, cât și ca învinși străluceau ca semizeii în ochii contemporanilor, și semizei sunt ei și pentru posteritatea îndepărtată. Astăzi? Ruine și ôrre peste tot locul! Legăturile vechi, basate pe morala creștină, se desfac, ca să dea loc altor legături ce se întemeiază pe principiul filosofiei moderne: *forța sfintește mijlcele*, adecă dreptul celui *mai tare*, atât de des accentuat în luptele ce se pörtă pentru esistență.

Dacă se vorbește cu tôte acestea de egalitate, frățietate și alte lucruri des accentuate, apoi nu boldul intern, *simțul moral* este motorul, ci de regulă frazele mari cari acoper scopurile meschine, întocmai cum face paiașgul căsălie din fire subțiri, ca să nu fie observată de musca ce alergă la propria sa perire.

Ei bine! Mai putem noi, biserica cea vie, sta în nepăsare? Să ne ascundem ôre capetele dinaintea pericolului (cum fac locuitorii pustiului) în nășip?

Prea trist ar fi, când în optimismul nostru, nu am lua de pe acum măsurile de lipsă, ca să întimpinăm răul.

Să va reflecta: Ce are biserica cu organizațiunea *socială*? Chiămarea bisericeii e dór' să predice cuvântul lui Dzeu, să înzestreze credincioșii cu simțeminte și cunoștințe nobile — în spirit creștinesc? Ce cade afară de acest program nu mai e trăba bisericeii, ci trăba bărbaților de stat!

Sgur, că nu biserica are să organizeze societatea modernă și să-i dea instituțiunile. Asta ar puté-o face, când ar dspune și de conducerea politică, de puterea brachială. Și nici atunci nu. Inseși statele moderne, cum vedem, încep a abandona *forța majoră*, ca să o înlocuască cu mijlce cari — cel puțin la părere — nu pörtă timbrul barbarismului.

Dacă nici statele civile nu folosesc armele brutalității în promovarea scopurilor sociale, ba și cu tărie la curentele din sinul societății, cu atât mai puțin voi reclama eu puterea brachială pentru biserică, de la începutul urzrei sale întemeiată pe *cuvânt*, pe *învățatură*.

Părerea mea este, că biserica întră tôte împrejurările are să fie o *sentinelă bună* peste sôrtea credincioșilor, și de aceea nu e permis a se restringe cu activitatea sa numai la cei patru păreți din vecinătatea altariului, ci trebuie să însoțescă pe credincios și să-l mângăie în tôte *raporturile vieții sale*, înțeleg și în cele de membru civil și cetățean al statului.

Sentinela bună, cum știm, nu numai dă alarmă, ci arată și ubicațiunea inimizii, și trage vëlul de pe scopurile aceluia, pentru-ca ostașii alarmați numai de cât se știe încătrău să apuce. Rolul acesta e și al bisericeii; și de nimic nu am mai mare témă, de cât de *indolența*, care în momente critice ar puté să ne stăpânescă, neputând noi alunga inimizii ce caută să între în cetățuia bisericeii.

Vasilie Gan, protopresbiter.

Fragmente istorice.

Despre boerii din țera Făgărașului.

De

Non quis sed quid.

(Urmare).

9. *Butza alias Bera de A. Venitze* numără 15 patrifamilii, cu diploma de la Anna Bornemisza de dată Fogaras 16 Martie 1667 dată lui Sztan Bucza, și fiilor sei Nysztor și Iuon Bucza prin care ei se recunosc de boeri confirmându-se în posesiunile lor boeronale.

Afară de tôtei acesti boeri originari, s'au așezat în Venetia-inferioră pe calea căsătoriilor, următoarele familii nobile din alte părți:

10. *Szaszsebesi de Cadem*, cu 5 patrifamilii, a impetrat de la Leopold I diploma de nobilitate de dată Viena în 9 April 1701, conferită lui Ioan sassebeșianul, cu insemne de nobilitate: pe un scut militar de colóre celestină un braț uman îmbrăcat în colóre vinetă ținând un calam de scris, — din care se vede că au fost ômeni literați tocmai pe timpul fundării tipografiei române în Sas-Sebeș, în care s'a tipărit Sierul de aur la 1683. Unul din membrii acestei familii mutându-se ca preot gr. cat. în Venetia, aci a dat o serie de preoți, mai două veacuri până în ziua de astăzi. Alt membru trecând din Venetia în țera românească, din acesta se trage membrul Academiei române Petru S. Aurelian.

11. *Veres de Polyan*, cu 5 patrifamilii, a impetrat diploma de nobilitate de la Sigismund Báthory din Alba-Iulia în 6 Iulie 1592, dată lui Stefan și Petru Veres din Polyan, cu următoarele insemne: pe scut militar de colóre celestină se vede un cerb cu un strugure în gură. Un ram al acestei familii, prin căsătorie a intrat în o moșie boerescă din Venetia-inferioră.

12. *Szakacs sau Zakach de Somlyó*, cu 5 patrifamilii, se trage din Szilagy-Somlyó, care a impetrat de la Gavriliu Báthory diplomă nobilitară cu insemnele: pe scut de colóre celestină se vede un bărbat îmbrăcat în verde, care în mâna stângă ține un pește, eară în dreapta un cuțit de bucătar. Un succesor așezându-se în Venetia-inferioră a fundat aci o familie nouă, carea a câștigat armale nouă de la G. Bethlen din anul 1626, având pe scut celestin o mână cu pênă de vultur.

13. *Czinte, Cinte și Cince de Karullya*, cuprinde 5 patrifamilii, a impetrat diploma de nobilitate de la M. Apafi de dată M. Vársárhely 23 Ianuarie 1667, dată lui Ioan Czinte de Karullya cu insemnele: pe scut de colóre celestină se vede un bărbat îmbrăcat în lila, ținând în dreapta o lance, în stânga un cuc. — O parte din această familie așezându-se în Venetia pe o moșie boerescă a produs mai mulți bărbați de valóre.

14. *Millea de Illeni*, cu diploma de la G. Bathori din anul 1608, din cari unul s'a așezat în Venetia unde numără vre-o 8 patrifamilii.

15. *Orosz de Oroszfalva*, unul dintră Pușcașii privilegiați de Christo-

for Báthori la anul 1576 și 1578, așezându-se în Venetia, astăzi numără la 20 patrifamilii.

16. *Tempes*, cu diploma nobilitară de la Leopold I din anul 1701, astăzi numără la 5 patrifamilii.

Alte familii ca *Boer, Popa* și a., cu cari ne vom întâlni în comunele vecine, se vor specifica la locul lor. Aci mai însemnăm numai pe Chewgh fiul lui Ioan de Venche (Venitze) care la anul 1374 a vëndut trei aratri de pământ de lângă apele calde (Héviz) fratelui său Conterin Ladislau, fiu al lui Ianus Mester de Dobka și nepot al lui Miked Ban. Acest Ladislau a fost tot în anul acela, 1374, prin consângeanul seu Ladislau Vaivoda transalpin, Banus de Zerino, Dux novae plantationis (et) terrae Fogaras, dăruit cu domeniul fiscal Scherkengen (Șercaia) și cu adausele fiscale de la Venecze, Koczolad, Callidae Aquae (Héviz) și Dobka (v. Anexe). (Va urma.)

De la Timișóra.

Intregim raportul din numărul trecut despre decurgerea adunării generale a „Asociațiunii”, ținută în Timișóra, cu următoarele:

Banchetul.

La ban het au luat parte cam 200 persoane A presidat dl Dr. Liviu Leményi, având la dreapta pe domni Partenie Cosma, Dr. Eusebiu R. Roșca, Ioan F. Negrușiu, Dr. Nicolae Oncu, Dr. C. Diaconovich, Dr. Dobrin, la stânga pe Dr. Miron E. Cristea, dómna Maria Cosma, Nicolae Ivan, Elie Trăilă, Dr. Vasilie Bologna etc.

La triptară dl Dr. Liviu Leményi a toastat pentru Maiestatea Sa, rostind următoarele cuvinte autentice:

Stimatei Dómne, Onorați Domni!

Nota caracteristică a Românilui este evlavlia și b'andea; una-ori chiar ironisată, — el totdeuna a fost cu necondiționată alipire către patrie, dinastie și tron.

Acest sentiment ne cuprinde pe noi tôte și la această ocașune s'ărbătorescă.

Ridic deci paharul meu întru sănătatea și îndelunga viață a gloriosului și bunului nostru monarch, Maiestatea Sa Impératul și regele nostru Francisc Iosif I. Să trăescă la multi ani!

Al doilea toast a fost al dlui *Emanuil Ungurian*, care a vorbit următoarele:

„Cu cât mai greu este un lucru, cu atât mai harnici și mai capabili bărbați sunt chiamați la împlinirea lui. La noi cel mai greu lucru, cea mai grea sarcină este munca pentru cultura poporului român, pentru-că munca a ésta n'are sprijinul recerut. Munca această este problema Asociațiunii noastre. Și la această muncă Asociațiunea a chiămat totdeuna pe cei mai harnici fii, pe aleșii neamului. Activitatea actuală a comitetului ne dă dovă că și de present conducerea se află în mâni bune. Ne dă dovadă, că comitetul este la înălțimea grelelor sale îndatoriri. Zelul ce depine acest comitet întru împlinirea misiunii sale ne obligă la stimă și recunoștință. Trăiescă comitetul central! Trăiescă presidentul!”

A luat apoi cuvântul dl *Parteniu Cosma* și a rostit următorul toast:

„Dacă privesc în trecutul „Asociațiunii”, cu care am fost lung și de ani membru în comitetul ei, scot un adevăr când conțat, că de atunci s'au pörtat lucrurile spre

bine de când s'au organizat despărțimintele. Unul dintră despărțimintele cari desvôltă cea mai rodnică activitate, este tinărul despărțimânt al Timișorei. Toți cei-ce cetiți jurnale veți constata cu mine că despărțimântul Timișorei este cel mai activ. Pôte mai activ de cât Brașovul. Meritul principal al prosperării acestui despărțimânt este al vrednicului ei director, al domnului Emanuil Ungurean (La pronunțarea numelui acesta, oratorul este minute întregi întrerupt de aclamațiuni frenetice). Dl Ungurean nu este omul frazelor, când dînsul dă un sfat, acesta este totdeauna precedat de fapt. Adunarea de azi nimeni nu și-a putut închipui că va fi atât de grandioasă. Meritul este al dlui Ungurean. Inchin pentru comitetul arangiator care nu este altul de cât însuși comitetul despărțimântului și în special în sănătatea vrednicului director!

Pentru oșpeți a tostat dl Dr. Aurel Cosma vorbind astfel:

„Din momentul când „Astra“ a trecut barierele frumosului Ardeal și a început a revărsa razele sale binefăcătoare și dincoci de Pétra-Craului, noi toți Români am așteptat mult de la dînsa. Ajuns'am noi Timișorenii să vedem strălucind stindardul culturii stră-bune pe îmbătrânite ziduri ale cetății noastre. Zi fericită ne-a fost dat s'ajungem. Măndru și desfăce gloriosele-i cute steagul nostru național. Meritul nu este însă al nostru, ci al dvostre cari ați grăbit să faceți ziua acésta memorabilă neuitată.

În numele comitetului arangiator Vă felicit și Vă zic: la mulți ani!

A vorbit în urmă dl Nicolae Ivan, asesor consistorial, spunând următoarele:

„Dómnelor și domnilor! Intranșibilitățile noastre trebuie să fie naționale, (Așa-i!) pentru că altfel ele n'ar lăsa urme. Ziua de azi a fost o manifestațiune grandioasă în viața poporului nostru. Cei-ce am participat azi la aceste serbări, ne vom duce întăriți în credința vecinicelor noastre ideale. Îndeosebi sublimă a fost manifestațiunea solidarității ce și-a aflat expresiune în vorbirile ținute de bărbății reuniunilor surori. Vorbirile rostite de Em. Ungurean, Dr. Dobrin și Dr. Oncu rămân monumente ale dragostei de limba și cultura noastră. Nu ne rămâne de cât și noi sămțim și gândim, astfel să simțim cum ei au simțit și gândit. Ridic păharul pentru representații reuniunilor surori. (Aplauze prelungite).“

Răspunde Dr. Nicolae Oncu în terminii următori:

„Mulțămesc antevorbitorului pentru elogiile adresate noue. Sprijinirea culturii noastre naționale este o înaltă datorință a fie-cărui Român. În serviciul ei mai avem un factor însemnat: este femeia română, mama română. Ea e refugiu ultim al vieții noastre naționale. Pentru femeia română închin păharul.“

Mai vrbeste Rubin Patîța închinând pentru tinerime, căreia îi recomandă dragostea de neam și respectarea tradiției în luptele purtate pentru a neamului înaintare,

luând după el cuvântul deputatul Dr. Aurel Vlad, care a vorbit astfel:

„Ca simplu reprezentant al generației tinere îmi țin de datorință a răspunde antevorbitorului, care ne lăgă la inimă să continuăm opera de regenerare a poporului nostru. Suntem și am fost noi conștii de acésta datorință. O vom face însă așa cum credem mai bine, nelăsându-ne influințați de prejudeții. În ce privește iubirea de neam, într noi și bătrâni nu este nici o deosebire. Într împrejurări schimbate credem însă că trebuie să ne schimbăm și noi tactica și dacă numai cu un pas vom da înainte, scopul și atunci ni-l'am ajuns. Avem neînvinșă încredere în puterea de viață ce zace născută acolo jos în rîndurile poporului nostru. De aceea și aci ca și în tot locul să ne aducem aminte de opinea română, pe care trebuie s'o facem fericită. Opinea română să trăiescă!“

Concertul.

Concertul era anunțat pe 8 ore precis, dar' s'a început la 9 ore.

Reduta gmea de lume. Dame multe. Aranjatorii purtau la butonieră insignii albastre cu inscripția „Astra“. Câteva minute înainte de 8 sosesc în sală conduși de dl Dr. Aurel Cosma, presidentul comitetului arangiator, comandantul de corp din Timișóra, von Schwitzer, cu suită de generali și oficeri. Iau loc în șirul întâiu la dreapta. La stînga stau representații fruntași ai clerului.

Incepe concertul. Punctul I. din program este al dșorei Adelina Piso, care eșecută pe violină: Sonata de Rubinstein, acompaniată de dșora Minerva Cosma. Dșora Piso are deja o reputație stabilită. Cu mișcări grațioase și ușore ea stăpânește perfect arcușul. Acompaniamentul asemenea perfect. Inceputul e deci bun. Când s'îrșesc, încântătoarele debutante sunt răsplătite din belșug cu aplauze. Toaleta: Dșora Adelina Piso haină de mătăsă Zürich, cu undulațiuni semicerce, dșora Minerva Cosma mătăsă albă deschisă, simplă, cu gust delicat.

Punctul II. declamațiuni de Zaharie Bârșan, artistul nostru. El declamă mai multe cântece, originale ale sale și imitate. Depune multă duioșie în poesia: „În parcul vechi u de zile“ de Verlaine, tradus de Iosif și Anghel, și „Soldatul lui Tepeș“ de Aricescu. E aclamat cu însuflețire.

Punctul III. Apare pe scenă dna Lucia A. Cosma, dșora Adelina Piso și dșora Minerva Cosma. Este pôte punctul culminant al concertului. Dna Lucia Cosma cântă cu vocea. Se eșecută Ave Maria și Serenada de Gounod. Eșecutațiunea e artistică. Sopranelor dnei Cosma e dulce, furișându-se în suflet. Debutantele sunt de două-ori chiamate la rampă. Toaleta dnei Cosma: haină de évoirs, semi-secesionist, cu cădere uimitore.

Punct IV. List: Rigoletto, Elinescu: Fantasia română, eșecută de dșora Marióra Dogé. Nuansând foarte fin, dșora Dogé s'achită de piesele sale în admirațiunea publicului.

Este aplaudată frenetic. Are toaleta: mătăsă albă deschisă (japon), strînsă la cingătoare, cu folii undulante.

Punctul V. Grieg: Așteptarea (cântecul Solveig) Meyerbeer: Aria Pagelui din opera Hugheoții, cântată cu vocea de dna Lucia Cosma, acompaniată de dșora Minerva Cosma. Talentul dnei Cosma dă a doua probă strălucită. Fermecase deja de-a binele publicul și d'acoi n'ainte este destul s'apară, ca publicul s'o aclame.

Dup'o scurtă pauză urmăză partea II a concertului, care începe cu o declamațiune a dlui Zaharie Bârșan.

Punctul VII List: Spinnerlied, Lubic: Rapsodie română, eșecută pe pian de dșora Isac. Dșora Isac, care a studiat în conservatorul din Viena și București, ne-a îmbiat prestațiuni desevirite. Publicul a aplaudat-o frenetic silindu-o să eșecute și în afară de program. Toaleta dșorei Isac: haină albă de mătăsă cu point-lee.

Punct VIII. Chopin: Polonaise brillante op. 3, violină de dșora Adelina Piso.

Punctul IX. a fascinat mai mult. Era românesc. Dima: „Mugur, mugurel“, „Sub ferăsta mândrei mele“, doine cântate de dna Lucia Cosma. Le-a bisat, a mai cântat o doină, dar' ar fi trebuit o nópte să tot cânte, ca să sature plăcerea publicului, ce-o chema mereu.

A urmat pe urmă punctul ultim: Satira III. a lui Eminescu, declamată de dl Zaharie Bârșan, puternic și sugestiv interpretând piesa acésta, destul de grea.

Cu acésta concertul s'a terminat. Eșeculența Sa comandantul de corp Schwitzer a apreciat în mod foarte măgulitor pentru debutante, succesul. (După „Tribuna“).

Cerculariu

cătră onorații membri ordinari și ad hoc ai șinodului protopresbiteral din tractul Murăș-Oșorheiu.

Incredințându-mi-se prin concludul Preaveneratului Consistoriu arhidieceșan din 25 Iunie a. c. nr. 5666 Plen. conchiământarea și conducerea șinodului protopresbiteral electoral al tractului Murăș-Oșorheiu, în scopul îndeplinirii postului de protopresbiter al aceluși tract, convoc prin acésta șinodul protopresbiteral electoral pe ziua de Sâmbătă la 2/15 Octobrie a. c. la orele 11 a. m. în biserica noastră din Murăș-Oșorheiu.

Lista candidaților se va statori în comitetul protopresbiteral în aceeași zi la orele 8 a. m., drept ce invit pe onorații membri ai comitetului protopresbiteral să se întrunescă la terminul statorit în casa cantorală de acolo.

Șinodului îi va premerge sfânta liturgie și chiamarea duhului sfânt, la

care sunt poftiți a lua parte toți membrii șinodului.

Sibiu, 16/29 Septembrie 1904.

Nicolae Ivan
comisariu consistorial.

Puncte de înțelegere.

Suntem mulțămitori colegilor de la „Nagy-szebeni Ujság“ pentru fidelitatea cu care reproduc în estras articolii nostri de fend, săptămână de săptămână, în rubrica lor permanentă, intitulată „Lapszemle a „Telegraful Roman“ czimü lapból“, și mai ales pentru comentările obiective cu cari le înșoțesc. Astfel și în numărul ultim, vorbind despre primul nostru din numărul 91, intitulat „O bôlă românească“, ziarul magiar din loc serie următoarele

„Comunicatul acesta (articolul), în deosebi însă vorbirea-program a presidentului Vulcan e vrednică de luare aminte (megszivlelésre méltó), și adevă, nu numai din partea fraților români și din partea noastră, ci din partea filor fie-cărei națiuni, pentru că mângăierea ce o avem este, că rîul botezat „bôlă românească“ e un rîu general. E efluxul moral eșit din interesele materiale ale timpului present, care n'are simț și nici pricepere pentru idealuri.“

Forțe adevărate!

Articolului nostru de fond din numărul 92, intitulat „Propuneri condamnabile“, ziarul „Nagy-szebeni Ujság“ îi face apoi următoarele comentări:

Acceptând sinceritatea acestui comunicat (articol), îi subscriem cuprinsul fără nici un cuget șcunș, cu atât mai vrbos, că n'avem motiv a trage la îndoială seriosul patriotism al foii din care facem revista. Dar' facem sincera observare, că precum îngrijorările înșirate în comunicatul foii colege sunt obiective, așa și noi putem să avem îngrijorări juste față cu aparițiunile ce se ivesc ici-colea în cercurile fraților români, și cari, durere, sunt destul de acomodate, ca să paralizze adevărate bunăvoință, manifestațiune fără gânduri ascunse, atât din partea noastră cât și din partea foii colege. Dar' scopul nostru fiind curat și sfânt: patria înainte de toate, statornicia noastră fie neînvinșă în privința acésta.

Avem de spus următoarele:

Aparițiunile de cari vorbesc colegii de la foia magiară nu sunt generale. Ele se arată ici-colea. Generală e însă dorința, de a trăi noi bine și în frățietate cu Ungurii, pentru că așa cer interesele noastre și așa cer interesele lor.

Dacă moșii și strămoșii nostri pot să și dormă somnul de veci în același pământ, care în curs de o miă de ani a fost stropit cu sânge unguresc și românesc, de ce să nu putem trăi și noi, cei vii, pe același pământ primit de la ei, în bună înțelegere, unul lângă altul, Român și Ungur, în frățietate, ear' nu în dușmănie?

De ce?? Pentru-că pare-că din adins se caută, mai ales dîntr'o parte, puncte cari nu atrag, ci resping, cari nu închiagă, ci des-

FOIȘORĂ

Noul Abecedar de Dr. Petru Șpan.

(Recenziune de Candid Popa).

(Fine.)

Domnul Dr. Șpan serie următoarele:

„Rațiunea de a fi a acestui Abecedar este faptul constat prin experiență, că învățarea cetitului conduce pe elevi la mecanisare și acest mod de a cugeta rămâne ca o proprietate spirituală ce se transplântă și pe alte terene de gândire și lucrare omenescă. Tendința cărticelei copiilor merge într'acolo, ca cât numai să pôta să se scôtă din învățarea cetitului mecanisarea și să se înlocuiască prin o cugetare și judecată mai liberă și mai producătoare de adevărată cultură.“

La compunerea acéstei cărticele m'am condus numai de legile psihologice-didactice. Metoda ce o am urmat prezintă o direcție ce diferă de toate cele existente, de și le întruțește în sine pe aproape toate câte s'au urmat la compunerea abecedarelor. Nu m'am orientat după nici un fel de abecedar existent, ci curat numai după vederile pedagogice, de cari sunt condus. Tot pșul, pe care l'am urmat, îl pot motiva prin legile psihologice și prin vederile pedagogice ale celei mai noue direcții în pedagogie. Abecedarul meu e pus în serviciul concentrațiunii și ca

atare e chemat să contribuie la formarea caracterului. Materialul lui nu e strein materialului din o altă sferă de gândire a elevilor, ci e chiar același, numai cât se presintă în o formă schimbată. Fiind în strînsă legătură cu materialul din religiune, face, ca ideile de pe un teren să se concentreze cu ideile de pe alt teren, înlesnind procesul de apercipiune, singural, care condiționează dezvoltarea unui interes. Ca basă a acestui abecedar servește, povestea: „Mama și fetița“, prelucrată de mine în lecții și astfel pusă la dispoziția școlii noastre. Învățarea acéstei povești va avé deci să premérgă învățării cetitului.

Ca cel mai superior metod în lucrarea de abecedare privesc eu metoda „cuvintelor normale“ fiind ele un product, rezultat din dezvoltarea istorică a compunerii de abecedare.

Cărtile compuse astăzi după acest metod, împrumută cuvintele normale după bunul plac. Sunt luate ce e drept din cercul de intuiție al elevilor, dar' nu prezintă nici o legătură organică, căci nu transpun pe elev în o sferă de gândiri unitare, ci îl pôrtă prin stere felurite, cari de multe-ori nu pot lăsa spiritul să ajungă la o echilibrare, ear' de vre o aprofundare și concentrare a spiritului, nici vorbă nu pôte fi.

Al meu abecedar încă se servește de metoda cuvintelor normale, dar' eu împrumut cuvintele la început din o masă de gândiri, ce și-au însușit-o elevii, învățând o po-

veste. Apoi las să premérgă învățării de a ceti o pregătire, care țintește a deștepta în spiritul elevilor conștiința, că o zicere are cuvinte un cuvânt are silabe și o silabă are sonuri. Numai după ce a trecut învățătorul cu elevii preste acésta pregătire, se începe însași cetirea. Astfel dar' elevul înainte de a trece la cetirea după sonuri e în curat cu aceea, că cuvântul pentru a fi cetit să se împartă în părțile lui mai mari și apoi mai mici.

Făcută astfel pregătirea, trec la însași cetirea“.

Iată motivele cari ne ilustrăză pe deplin procedura și ne indică lămurit bazele, pe cari se razimă Noul Abecedar.

Indigitațiile la cetire, pe cari dl autor le dă foarte plausibil în „Călăuza Noului Abecedar, nu le mai reproduc aici, din motivul, că iubii mei colegi și acei stimați bărbăți, cari se interesează de noua lucrare a dlui Dr. Șpan, le află pe larg espuse în amintita călăuza, împreună cu șase lecțiuni practice, cari servesc drept orientare la aplicarea abecedarului.

Îmi face însă deosebită plăcere a reproduce cuvintele de încheere ale dlui autor din „Călăuza Noului Abecedar“. Sunt următoarele:

„Dacă învățătorul nostru va primi abecedarul acesta cu bunăvoință cu care i se

oferă, mă va deobliga mult arătându-mi și pedecile ce i se pun în cale la punerea lui în practică, pe cari mă voi sil să le îndrept, spre a face, ca acésta cărticea să devină tot mai folositoare școlii noastre românești.

În abecedar am înțroduș ortografia academiș române spre a ține și în acésta privință cont de progresul timpu'ul. Sper, că prin acésta lucrare am contribuit la înaintarea școlii noastre, dând în mâna învățătorilor mei un mijloc puternic de a crește generațiuni inteligente, harnice și de omenie.

Nu mă îndoiesc, că mă vor înțelegere cei chemați și vor aprea după echitate munca ce o am depus la facerea abecedarului, a căruia ideă mă frământă deja de un deceniu. Să ne prețuim și ajutăm reciproc și atunci nimic nu ne va pute opri de a merge pe drumul ce duce la trimful dreptei și adevăratei noastre cultură“.

Sunt pe deplin convins, că abecedarul dlui Dr. Petru Șpan va satisface așteptărilor dorite și intenționate, de a înlesni învățarea cetitului, după ce și în practică aplicarea lui făcută în școlă de aplicație prin însuși dl autor, a dat despre acésta strălucită dovadă.

Îl recomand deci cu totă căldura inimii și cu deplină încredere tuturor stimaților mei colegi.

Se pôte procura din librăria arhidieceșană; prețul e 40 fil, ear' al călăuza 20 fileri.

bină, puncte de certă, nu puncte de înțelegere. Dacă astfel de apariții înțeleg colegii de la fôia mșgiară, apoi eată declarăm, că nu le aprobăm, vină chiar de la ai noștri. Nu aprobăm peste tot provocarea, vină din orice parte. Aprobăm însă și sprjnim din totă inima năsuințele curate de a se face odată loc bune înțelegeri întră cetățeni patriei noastre comune, fără deosebire de limbă și lege. Și bună înțelegere va fi sigur atunci, când ne vom respecta reciproc drepturile, tradițiile, obiceiurile, credințele și dorințele. De Dumnezeu să vină vremile, în cari toți, Unguri și Români, vom fi stăpâniți de năsuințele de a ajunge la înțelegerea acăsta dorită de noi, căci atunci patrie mai fericită de cât a noastră nu are să fie!

Convocare.

Domnii membri români ai adunării municipale sunt rugați să se prezenteze Luni în 3 Octobrie a. c. st. n. la 8 ore dimineața în localul casinei române din Sibiu, la consultare cu privire la adunarea municipală, care se va ține în aceeași zi.

Sibiu, 26 Septembrie 1904.

Dr. Liviu Leményi.

Un toast.

Ziariul „Reichswehr“ din Viena, care dă de două-dri pe săptămână sub titlul *Vedette* un supliment pentru afaceri militare, publică în numărul din 21 Septembrie a. c. următoarea corespondență din Gorizia (G6-z):

„Prim-locotenentul de artilerie Vrescoviciu, comandat de armata regală română pentru doi ani de serviciu în regimentul de artilerie în diviziune nr. 8, avea să se reîntorcă la postul său în România. Din acest incident s'a dat prânz festiv la menagiul ofițerilor regimentului, și la acest prânz comandantul regimentului, colonelul Millivoievich, a rostit următoarea cuvântare:

„Domnilor! Ziua de astăzi am dedicat-o unui camarad din vităza armată a regelui României. În urmare, precum ne-am dat a iubi și prețui pe acest camarad, înțrega noastră simpatie și profundul nostru respect îl consacram armatei, cărei aparține el. Eu cred, că nu putem da expresiune mai demnă sentimentelor noastre, de cât amintind pe acela, care a creat armata română, pe nobilul principe cu înalte sentimente, pe augustul, probatul și credinciosul amic al preafăltului Domn al armatei noastre, pe gloriosul belic, pe Maiestatea Sa Carol I, regele României.“

După-ce s'au sfârșit uralele și s'a cântat imnul regal român, colonelul Millivoievich a continuat: „Sunt acum doi ani, de când s'a straplantat la noi din țeri îndepărtate străine o mlădiță și s'a altoit pe pomul de viață al regimentului nostru, și a crescut strîns legată de acest pom, și s'a dezvoltat ea o ramură înflorită, și a produs prețioase fructe dintr'un profund sentiment, dintr'o inimă de aur, dintr'un umor fulminant admirabil și dintr'un eminent onest caracter, fructe delicate, cari de atâtea-ori ne-au recreat pe noi pe toți. Urmând cerințelor realității severe și severității inesorabile, acăsta ramură se desface acum de pomul nostru. În heind acăsta metatoră voui să zic: sunt acum doi ani de când prim-locotenentul Vrescoviciu a venit la regimentul nostru. La început străin, s'a aflat tot mai acasă și ni-a deschis interiorul ființei sale, din care au isvorit rari tesauri de spirit și de însușiri psihice, cari ni-l'au făcut scump și prețios. Abia putem cuprinde că acest sprinten spirit și pururea amabil umor va amuți acum pentru noi. Emoționați stăm în ora despărțirii și ne cuprinde sentimentul, ca și când s'ar rupe o parte din noi înșine. Dacă ne mai rămâne vr'o mângăere, atunci e speranța, că domnul prim-locotenent Vrescoviciu ne va păstra și în

viitor sentimentul de camarad și nu ne va perde din memorie, pe cum pôte fi sigur, că acești doi ani ne vor rămâne neuitați nouă tuturor, și că istoria regimentului îl va aminti cu totă onoarea. Să ridicăm păharele noastre și să urăm camaradului, care se desparte de noi, din inimă caldă un „rămas bun“ amical frățesc, și să-i urăm toți: domnul prim-locotenent Vrescoviciu să trăiască, să trăiască, să trăiască!“

Ceartă cu omor.

Primim informațiunea, că în comuna Vurpăr din comitatul Sibiului tinerimea nu-și mai petrece bueros la joc ca în vremile trecute. A îndrăgit rachiul și jocul de cărți și nu e zi de sărbătoare în care să nu umplă localurile de birt, unde bea vinars și se jôcă de-a cărțile. Ba chiar și în zile de lucru abia așteptă să sosescă sêra, ca să continue cu indeletnicirile sale.

În Dumineca trecută încă și-a petrecut la jocul de cărți până sêra târziu. Unul dintră tineri, din întâmplare și surdomot, a pierdut circa 80 cruceri. Pierderea l'a iritat preste măsură. În iritațiunea lui s'a apucat la certă cu un alt tiner, care abia sosise de la milicie și se pregătea să plece la America. Vehement cum sunt toți ômenii cu un defect ôre-care, surdomotul apucă cuțitul de la un al treilea fecior și l'implântă în peptul soțului de certă, tăind în două inima acestuia. Rănitul, un fecior pacinic altcum și sărguincios, și-a dat sufletul până ai bate în palmi. Pentru miserabila sumă de 80 cruceri a trebuit să piară un om bine făcut și harnic, în flôrea vieții sale. La așa fapte duce patima beției și a jocului de cărți.

Bietul popor, nu are destul cu sărăcia seculară, mai cade pradă și unor patimi de rënd. Preoții și învățătorii noștri ar trebui să-l descopere umările triste, pe cari le au patimile amintite, și să l'îndemne a mai lăsa birturile și pustii, să rămână acasă și să petrecă timpul cu vre-o lectură folositoare. Dar sfaturile să nu fie numai cuvinte ce sbôră, ci preoții și învățătorii ei înșiși să aibă o purtare corăspunzătoare, ca să dea esemplu bun celor rătăciți. Sunt zădarnice, stricăcioase chiar, cuvintele cari nu stau în consonanță cu faptele proprii.

NOUȚĂȚI

Deschiderea anului școlar la seminarul. Alaltăeri (15 Sept. st. v.), în ziua marului mucenic Nichita Romanul, patronul seminarului nostru, s'a făcut deschiderea solemnă a anului școlar la seminarul teologic-pedagogic „Andreian“. Actul s'a început cu serviciu divin și „chiamarea duhului sfânt“, ofițiat în biserica parochială din suburbiul jofein, la care au as stat elevii și profesorii în corpore. După terminarea serviciului divin, ofițiat de P. C. Sa directorul seminarului Dr. Eusebiu R. Roșca, elevii împreună cu profesorii s'au întrunit în sala festivă a seminarului, unde scurt după aceea a sosit Esc. Sa metropolitanul Ioan, însoțit de Preacuvioșia Sa vicariul Dr. Ilarion Pușcariu. A fost intiminat cu aclamațiuni entusiaste. Îndată după acestea Preacuvioșia Sa directorul seminarului Dr. Eusebiu R. Roșca, — constatând numărul elevilor înscriși în ambele secțiuni, își exprimă bucuria că pentru conducerea poporului nostru în viitor se crece în institut elevi cu cele mai bune pregătiri, și în firul unui discurs despre însemnătatea chămării preoțești și învățătoarești și explicând regulamentul seminarial inaugurează și în mod oficial anul școlar (de fapt anul se începe la 1 Septembrie stil nou). După acăsta Escelența Sa, în o vorbire caldă și bogată în staturi adăverat părintești pune la inima elevilor marea răspundere ce iau asupra lor prin îmbrățșarea misiunii preoțești și învățătoarești, îi îndemnă să folosescă bine timpul cât au să-l petrecă în seminar, pentru ca întrând în viața practică să pôtă fi adevărați luminațori și conducători ai poporului. Dă apoi binecuvântare, și întră aclamațiuni părăsește sala.

Congregațiune. Congregația de tómnă a comitatului Sibiu se ține Luni, în 3 Octobrie n. La ordinea zilei sunt puse obiecte forte însemnate, că: alegerea prim-pretorului și a pretorului pentru noul cerc administrativ al Cisnădiei, propunerile membrului Nicolae Ivan în chestia banilor pentru monumentul lui Iancu și în chestia disolvării partidului național român, și altele. E de datorința membrilor români ai congregațiunii să se prezinte toți la ședință.

Avis. „Albina“ institut de credit și economii în Sibiu, ține ore de cassă începând cu 3 Octobrie 1904 de la 8—12 a. m. și 3—4½ p. m.

Procesul maicelor. Abia Marți s'a terminat în București procesul intentat călugărițelor susținătoare și conducătoare de școle catolice de fete. Membrii consiliului permanent de instrucție au chibzuit cinci césuri întregi, până la 8 ore sêra, asupra pedepsei ce e de dictat. Mercuri dimineața și-a pus apoi pe hărție propunerea, și a înaintat'o ministrului de instrucție, spre aprobare.

Himen. Dșóra Letiția Marian, fîca parochului Ioan Marian din Veit, și domnul Petru Bărbăth, din Șarcaita, fîdanțați.

Pagubele secetei în Boemia. Conform unui memorandum al secțiunii boeme din consiliul economic regnicolar, adresat locotenentei țerii, pagubele cauzate prin secetă în recolta Boemiei se evaluează la peste 250 milioane de corône.

Șarlach în Oraștie. Cetim în „Activitatea“ că din cauza numărôșelor casuri de șarlach ivite întră copiii de școlă au fost sistate Sâmbătă prelegerile la școlă de fete susținută din partea statului, ear' Luni au fost sistate la școlă populară superiôră sășescă, la cea românească, la gimnaziul inferior și la normele de la colegiul reformat, și probabil că se vor sista și la gimnaziul superior.

Viriliști români în comitatul Brașov conform listei publicate de vicecomitele comitatului, sunt următorii: George B. Popp, privatier (cu 2363 cor. 70 fileri dare), George Ieremias, fabricant (2140-95), Petru Nemeș, notariu public (2124-42), Ladislau Papp, comerciant și fabricant (2117-49), Iosif Pușcariu, avocat (1775-02), Ioan Sabădeu, comerciant (1576-80), George Savu, comerciant (1548-78), Ilie Savu, comerciant (1548-78), Ioan Dușoiu, comerciant (1373-66), Dr. Aurel Murășianu, proprietariu de ziaru (1355-88), Simion Damian, avocat (1313-88), Dr. George Baiulescu, medic (1214—), George N. Furnica, măclariu (1145-70), Dr. Nic lae Mănoiu, avocat (1076-90), Dr. Nicolae Lemény, avocat (945-52), Vasile Voina, protopresbiter (929-74), toți din Brașov.

Facultate juridică italiană în Innsbruck. Monitoriu oficial austriac publică în numărul de Mercuri un ordin al ministrului instrucțiunii publice, prin care facultatea juridică de la universitatea din Innsbruck se separază de cătră universitate atât în ce privește organizarea, cât și localul, având a se propune în ea studiul în limba italiană și purtând numirea: „facultatea juridică și de științele de stat, cu limbă de propunere italiană, în Innsbruck“. Prin acăsta guvernul Austriei împlinește o dorință veche a cetățenilor italieni ai Austriei.

Din faptele „maicelor“. În cursul procesului intentat călugărițelor din România, o anumită dómna Abramoff din Galați a făcut declarația, că fîca sa a fost catolică și că-lugărită și că nu a mai vedut'o de când a fugit de acasă. „... Am căsut'o pretutindeni, — a zis dna Abramoff, — dar' n'am putut da de ea. Nște zunoscuți mi-au spus că a doua zi după dispariția ei ar fi zărit'o însoțită de două maici, în gara Barboși. M'am dus la institut, m'am rugat de tôte călugărițele, am plîns, am îngenunchiat, am promis, am amenințat: nimic. Au rămas mai reci de cât marmura. N'am putut să aflu nimic! Am recurs la trucuri. Afând că e la institutul lor din Iași, m'am travestit în r'un costum bulgăresc: de țărancă și m'am prezentat simulând că nu cunosc altă limbă de cât bulgărește, fiind convinsă, că nici o fată din acel institut nu

ar fi știut să vorbescă acăsta limbă, de cât numai copila mea. N'am găsit'o. Am căutat'o în Paris, în Bruzela, pretutindeni. Nu e nicăeri! A dispărut fără urme, despoindu-ne și de avere, căci era majoră“. Spunându-le acestea, plîngea cu hohot dómna Abramoff.

Invitare. La esposițiunea de vite, pe care o va arangia comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“ în comuna noastră Rêhău, Duminecă la 9 Octobrie n. a. c. 1904, cum și la actul sfințirii oficiose a noului edificiu școlar, ce se va efectui în aceeași zi la 9 ore a. m., și la banchetul ce va urma acestor acte însemnate invităm pe toți stim. amici și binevoitori, cu totă onoarea. Taxa banchetului e 2 corône de persoană. Rêhău, 27 Sept. 1904. Comitetul aranjator.

Societatea „Transilvania“, înființată la 1867 pentru ajutoriul studenților și elevilor meseriași români din Transilvania și părțile ei, publică concurs pentru acordarea stipendiului „Papi Ilarian“ de 1800 lei anual spre studiarea științelor istorice la una din universitățile străine. Concursul se va ține în ziua de 1/14 Octobrie 1904. Condițiunile ce trebuie să înlrunescă concurenții pentru acest stipendiu sunt: a) să fie titrat al universității ungare (să aibă esamenul de stat sau doctoratul); b) concurenții vor adresa cererile lor până în ziua de 28 Septembrie st. v. dlui G. Missail, presidentul societăți, str. Grațiosă 2. V. București. Cererile vor fi însoțite de acte originale sau copii legalizate, prin cari au să dovedescă că înlrunesc condițiunile de mai sus; c) pe lângă actele de calificăție, vor mai sălătura actul de naștere, prin care să se constate că concurentul n'a trecut etatea de 30 ani, certificat medical, constatător că nu este atins de nici o infirmitate seu bôlă cronică; d) stipendiu se acordă pe timp de doi ani. Cel-ce va obține stipendiul se va obliga prin act autenticat de notariu public, cum-că după terminarea studiului va rămâne în patrie. În cas contrar va fi urmărit de societate pentru rambursarea sumelor cheltuite cu el pe timpul studiilor. De asemenea va fi obligat a trimite comitetului la finea fie-cărui semestru școlar certificate de frecuentarea cursurilor și progresul obținut la studii, rezultatul fiind negativ i-se va retrage stipendiul. Ori-ce cerere sosită după terminul fixat mai sus (28 Septembrie st. v. 1904) nu se va lua în considerație. Comitetul.

Oficială. Ajutôrele pentru preotesele veduve pentru anul 1904 s'au împărțit, deci asemenea ajutôre nu se mai pot vota până în Maiu 1905.

Rămas bun!

Strămutându-ne din Sibiu la Caransebeș și fiind împedecați a ne lua adio în persoană de la amicii și cunoscuții sibieni, îi rugăm să primescă pe acăsta cale sincer adio.

Familia Penciu.

Nr. 620 1904.

[281] 1—3

Concurs din oficiu.

Pentru ocuparea postului de învățatoriu din comuna mai jos numită, protopresbiteratul Zarand, prin acăsta se escrie concurs cu termin de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Lunca-Cărăstău, post ambulant (în fie care zi de săptămână afară de Dumineci și sărbătorile legate se ține școlă a. m. Lunca p. m. Cărăstău); salariu 600 cor. din repartiție pe popor, cuartir și lemne de foc.

Recurenții cari pe lângă plata din concurs ar mai face pretensiuni și la cuincuenalele după ani de serviciu din alte comune, au să și esprime acelea pretensiuni în petițiunile lor de concurs, pentru ca comunele să se știe orienta la alegere.

Cei ce vor fi aplicați sunt obligați a instrua elevii școlii de repetiție și de grădinarit, a-i învăța cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică.

Reflecțiunii au a se presenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cererile instruite în regulă au să le așternă în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Zarand. Brad, la 7 Septembrie 1904.

V. Damian
protopresb.

Sirolin

Este recomandat de cei mai distinși profesori și medici ca remediu eminent contra:

ca bronhită acută, tusă convulsivă, mai ales este recomandat morburilor de plămâni, afecțiunilor organelor de respirație, convalescențelor după influență. Promovéză apetitul și face să crească greutatea corpului, delăturează tusa și flegma, și face să înceteze asudorea de noapte. În urma gustului și mirosului său plăcut se ia cu plăcere și de copii. Se capătă în farmacii cu 4 cor. sticla. Cumpărătorii să fie atenți, ca fie-care sticlă să fie provădută cu firma următoare:

F. Hoffmann-La Roche & Co., fabrică chimică, Basel (Elveția).

(216) 9—52

Nr. 386.

[279] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învătătoriu** la școala confesională gr. or. din parohia **Vima-mică**, protopresbiteratul Cetății-de-pătră, se publică concurs cu termen de **20 zile** de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt salariu anual de 600 corone, din care 520 corone ajutoriu de la stat, 80 corone repartite pe popor, quartir în edificiul școlii, grădina de legumi și lemne pentru încălzitul salei de învățământ.

Doritorii de a ocupa postul acesta vor avea a-și așterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrierul oficiu protopresbiteral (p. u. K-Monostor) până la termenul indicat; cel ales va fi îndatorat a instrui copiii de școală în cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică la sânta liturgie.

Fănațe, la 9 Septembrie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Cetatea-de-pătră.

În conțelegere cu comitetul parohial con cernent.

Teodor Șovrea
adm. prot.

[282] 1-3

Concurs din oficiu.

Pentru ocuparea definitivă a postului I. de **învătătoriu** devenit vacant și a postului al doilea **învătătoriu** de nou sistemizat la școala confesională gr. or. din comuna curat românească **Marcos**, protopresbiteratul Trei-scaune, se scrie concurs din oficiu cu termen de **15 zile** de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu aceste două posturi sunt pentru fie-care:

1. Salariu în bani din mijlocele comunei bisericesti solvabili în rate lunare decursive 300 cor.

În această sumă e computat jumătate din venitul cantoral, adică 40 corone de fie care.

2. Salariu în bani de la stat pentru fie-care câte 300 cor.

Afară de acestea:

3. Din pădurea comunei bisericesti cumpărată spre scopul acesta pentru fie care lemne în preț de cel puțin doi stângini în valoare de 15 cor.

4. Grădina lângă școală de circa 400^m o vor folosi până la altă rânduială în părți egale ambii învățatori, fiind îndatorați pentru aceasta a instrui pe elevi în pomărit și legumărit. Folosința în valoare de 5 cor.

5. La cuincuenale vor fi îndreptățiți numai după un serviciu neîntrerupt de cinci ani la această școală.

Aceste posturi fiind împreună cu cantoralul concurenții sunt poțiti a-și arăta desteritatea în cântări și tipic mai înainte de ziua alegerii. Concursurile le vor adresa oficiului protopresbiteral concernent.

Brețcu, în 10 Septembrie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trac-tului Treiscaune cu re.ediința în Brețcu (Be reczk).

Constantin Dimian
protopresbiter.

Un **tinăr român**, absolvent de gimna-siu dă

ore de privat

pentru studii de la gimnasiu. — Informații se capătă la administrație. [280] 1-3

Epilepsia.

Cine suferă de epilepsie (nevoie), convulsii și de alte morburii nervoase, se cêră broșură asupra acestora. Se capătă gratis și franco prin „priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.”. (90) 24-52

Se primește **una sau două fete de școală sau alt învățământ** la o familie română inteligentă cu totă întreținerea, unde pôte profita de limba germană și magiară; tot acolo pôte primi și ore de cânt și pian. A se informa **strada Poplăcii mare 11**, etagiul prim. [276] 2-3

„ALBINA”

institut de credit și de economii în Sibiu.

A VIII-a tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 5% ale *Institutului de credit și economii „Albina”* a urmst în 27 Septembrie 1904 în prezența Domnului notariu public reg. *Gavril Zăgoni* și a doi membri din direcțiune și doi membri ai comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras, în valoare totală de 258 000 corone, următorii numerl:

à 500 corone: nr. 4, 17, 24, 61, 68, 89, 101, 102, 145, 146, 152, 156, 159, 176 202, 212, 217, 220, 245, 250, 272, 276 293, 297, 307, 308, 327, 331, 351, 352, 395 402, 416, 427, 434, 436, 440, 451.

à 1000 corone: nr. 7, 13, 46, 57, 59, 61, 68, 83, 93, 109, 118, 169, 182, 195, 196, 204, 262, 264, 273, 276 283, 290, 310, 312 315, 342, 345, 362, 375 377, 383, 392, 405, 426, 428, 429, 448, 456 473, 477, 485, 507, 510, 535, 547, 561, 564, 577, 595

à 2000 corone: nr. 12, 36, 37 46, 66, 67, 76, 88, 98, 110, 118, 133, 135, 155, 174, 179, 240, 266, 305, 324, 326, 334 341, 368, 414, 416, 418, 460, 478 489, 492, 503 507, 509, 519, 578, 580, 595, 605, 619, 620, 670, 677, 689, 719, 720, 730, 757 762, 782, 816, 820, 830, 832, 852, 867, 883, 893, 929, 938, 954, 956, 995, 996, 1024, 1037, 1051, 1089 1095, 1118, 1132, 1161, 1162, 1192, 1209, 1230, 1239, 1250, 1252, 1258, 1262, 1295, 1351, 1371, 1380, 1392, 1409, 1418, 1420, 1430, 1445, 1448, 1449, 1487, 1592.

Cu începere de la 1 April 1905 aceste scrisuri fonciare se rēscumpără la cassa in-stitutului în Sibiu, la Filiala sa în Brașov, la Wechselstuben-Actien Gesellschaft „Mercur”, și la Wiener Filiale der Zvnosterkâ banka pro Cechy a Moravu în Viena; la Ungarische Escompte- und Wechsel-Bank și la Pester ungarische Commercial-Bank în Budapesta, cum și la Filiale der k. k. pr. v. österr. Credit Anstalt f. Handel u. G. werbe în Triest, în intręga valoare nominală împreună cu interesele curente; însă se pot rēscumpăra și mai înainte ori-când prin es-comptare, sau se pot s hîmba cu alte s risuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 April 1905 încetă interesele lor mai departe și cuponii de interese scadenti mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora. Din scrisurile fonciare ește la sorți la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru rēscumpărare următoarele:

à 500 corone: Nr. 329.

à 1000 corone: Nr. 67, 108, 285 418.

à 2000 corone: Nr. 24, 94

Sibiu, în 27 Septembrie 1904.

Direcțiunea.

Nr. 976 1904.

[270] 3-3

Concurs

În urma veneratului ordin con-sistorial din 24 I. c. de sub nr. 8478 bis. se publică concurs, cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea postului de **paroh** în comuna **Feneșel** cu prediul **Cerc**.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în cōla B. pentru dotațiunea de la stat.

Reflectanții la acest post au a și așterne subscrierului suplicile de concurs în termenul sus indicat și a se presenta la biserică în vre-o Duminică sau sêrbătoare pentru a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Oficiul protopresbiteral româ-gr. or.

Cluj. 30 August 1904.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Am onōre a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în **piața mică nr. 11** în dosul **păpucarilor**.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mē aflu în plăcută poziție a putē servi cu prețuri și mai eține, și mi-am propus, ca — dacă *Dumnezeu îmi va ajuta* — în cel mai scurt timp sē mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țerănești, precum bumbac, pēr, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și cârpe de pēr, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pēr, și tōte căpțușelile necesare la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o miă aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca sē se convingă ori-cine despre eținătatea și soliditatea prăvăliei mele.

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez cu tōtă stîma

Aurel Popescu.

Săpunul Schicht

cu marca:

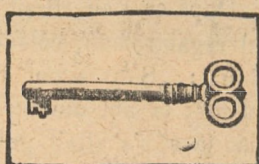
„cerb“

ori

„cheie“

e cel mai bun, mai spornic și prin urmare cel mai ețin. E liber de substanțe stricăciōse.

Se capătă pretutindenea! (122) 17-34

!! La cumpărare sē se observe, ca fie-care bucată de săpun !! sē fie provēdută cu numele Schicht și cu o marcă de sus !!

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și invioreză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bōle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosese contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, rēcală la mână și picior, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bōle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din tōte părțile lumii cari prēfuesc cu mulțimire invențiunea mea și ori-cine pōte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis sē se confunde cu aparatul „Volta”** deore-ce „Ciasul-Volta atāt în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când **aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat**. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6. — Prețul aparatului mic e c r. 4. — folosibil la copii și femei de constituție fōrte slabă.

Espeditie din centru și locu! de vëndare pentru țeră și străinătate e: **MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul straua Kálmán.**

Pianele Bösendorfer

stau și acum la locul prim, „afară de concurs”, și sunt în deobște recunoscute ca cele mai bune piane, atāt pentru salōne, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai eclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concerteză exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecat ceea-ce pōte.

Bösendorfer a făcut școală.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francisc Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onōre) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrierul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de executare așa fină. În Ungaria sunt fōrte plăcute pianele lui **Fr. Wirth**, pentru sunetul lor viu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; îndeosebi este căutat acolo, unde numai rar se pōte afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte

reprezentați prin 5 modele, de la 300-700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane fōrte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodos, sē-și cumpere pianul lui **W. Fritz & fii.**

Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțămire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul fabricat al lui **Proksch**: pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.Piane bune **Hözl & Heitzmann** de la 320-330 fl.

De la firme mai noue se află în deposit instrumente drăguțe cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea pianine cu registru mut (Stummzug), așa-numite „Harfen-Pianino”. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurmarea celui ce învătă.)

Pianine berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școle și casă **Mannborg-Lipsca** cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri eține.

Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri

Victor de Heldenberg

(94) 22-

Sibiu (Nagyszeben), strada cisanădiei nr. 9, etagiul I.